

መጽሐፈ ኢዮኤልና የሎዶቅያ ሰባተኛው ቀን አድሼንቲስት ቤተ ክርስቲያን - ቁጥር ሰላሳ ሁለት

Jeff Pippenger
2026-01-20

ሠላሳ ሁለት።

ወደ ኢዮኤል መጽሐፍ ለመድረስ፣ ጴጥሮስ ምስክራችን ሆኖ፣ ቀስ በቀስ የሚንቀሳቀስ ጉዞ ሆኖአል። ጴጥሮስ በእግዚአብሔር ትንቢታዊ ቃል ውስጥ ካሉት እጅግ አስደናቂ ምልክቶች አንዱ ነው። ነገር ግን ሁሉም እንዲሁ አይደሉም? ጴጥሮስ በቂርያ ፊልጶስቴስ አለ። ደግሞም በጴንጤቆስጤ በላይኛው ክፍል በሦስተኛው ሰዓት አለ። ከዚያም በዚያው ቀን በዘጠነኛው ሰዓት በቤተ መቅደስ አለ። ኢየሱስ በሦስተኛው ሰዓት ተሰቀለ። በዘጠነኛውም ሰዓት ሞተ። ጴጥሮስ በዘጠነኛው ሰዓት ወደ ቂርያ ይጠራል፤ ነገር ግን በቆርኔሌዎስ ታሪክ ውስጥ የተጠራበት ቂርያ፣ በኤርሞን ተራራ ግርጌ ያለችው ቂርያ ፊልጶስቴስ አይደለችም፤ በባሕር ዳር ያለችው፣ ቂርያ ማሪቲማ ተብላ የምትጠራው ቂርያ ናት።

ቂርያ ማሪቲማ በሜድትራንያን ባሕር ዳርቻ ላይ የምትገኝ ከዘመናዊቱ ቴል አቪቭ በስተሰሜን 30–35 ማይል ያህል የራቀች ከተማ ናት (በታላቁ ሄሮድስ እጅግ ግርማ ያለው የሮማውያን ወደብ ከተማ እንድትሆን የተገነባች)። በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ብዙ ጊዜ ትጠቅሳለች (15 ጊዜ ተጠቅሳለች)፤ እናም በአዲስ ኪዳን “ቂርያ” ብለው ብቻ ሲጠሩ አብዛኛውን ጊዜ የሚመለከቱት ይህችን ነው። ወንጌላዊው ፊልጶስ ከአራቱ ትንቢት ከሚናገሩ ሴት ልጆቹ ጋር በዚያ ይኖር ነበር (ሐዋ. 8፡40፤ 21፡8)። ጳውሎስ በዚያ ለሁለት ዓመት ታስሮ ነበር፤ በገዥዎች ፊልክስና ፊስጦስ እንዲሁም በንጉሥ አግሪጳ ፊት ቀረበ (ሐዋ. 23–26)። ምናልባት ከዚህ ይልቅ የሚበልጥ አስፈላጊ የሆነው፣ ጴጥሮስ በዚህ ስፍራ ለሮማዊው የመቶ አለቃ ቆርኔሌዎስ ሰበከ—ይህም በ34 ዓ.ም. ክርስቶስ ከብዙዎች ጋር ኪዳኑን ያጸናበት ሳምንት በተፈጸመ ጊዜ የተከናወነ ወደ ክርስትና የአሕዛብ የመጀመሪያው ታላቅ መለወጥ ነበር (ሐዋ. 10)።

እርሱም ከብዙዎች ጋር ለአንድ ሳምንት ቃል ኪዳኑን ያጸናል፤ በሳምንቱም መካከል መሥዋዕትንና ቍርባንን ያስቀራል፤ በርኩሶቶችም መስፋፋት የተነሣ ምድሪቱን ምድረ በዳ ያደርጋታል፤ እስከ ፍጻሜውም ድረስ፣ የተወሰነው በተበደለችው ላይ ይፈስሳል። ዳንኤል 9፡27።

ቂርያ ማሪቲማ የሮማውያን የይሁዳ አስተዳደራዊ ዋና ከተማ እና ዋነኛ የአሕዛብ ማዕከል ነበረች። ቂርያ ፊልጶስ ግን ሌላ ከተማ ናት፤ ከገሊላ ባሕር በሰሜን 25–30 ማይል ያህል ርቀት ላይ፣ በአርሞን ተራራ ግርጌ አቅራቢያ፣ አሁን ጎላን ሃይትስ ተብሎ በሚታወቀው አካባቢ (ዘመናዊ ባንያስ) የምትገኝ ናት። ይህች ከተማ በወንጌላት ብቻ ተጠቅሳለች (ማቴዎስ 16፡13 እና ማርቆስ 8፡27)፤ በዚያን ጊዜም ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ወደ ቂርያ ፊልጶስ ወሰዳቸው። ይህች ጴጥሮስ ኢየሱስ “ክርስቶስ፣ የሕያው አምላክ ልጅ” መሆኑን የተናዘዘባት ታዋቂ ስፍራ ናት፤ እንዲሁም ኢየሱስ “በዚህች ዓለት ላይ ቤተ ክርስቲያኔን እሠራለሁ፣ የሲኦልም ደጆች አይችሉትም” ብሎ ያወጀባት ስፍራ ናት (ማቴዎስ 16፡13–20)። እርሷ ለግሪክ አማልክት ቤተ መቅደሶች የነበሩባት፣ በተለይም ለፓን ለተባለው የፍጆል አምላክ የተሰጠች፣ አረማዊት አካባቢ ነበረች፤ የፓን ዋሻም “የገሃነም ደጆች” ተብሎ ይጠራ ነበር፣ ስለዚህ ኢየሱስ በዚያ ስፍራ ያወጀው ቃል በተለየ ሁኔታ እጅግ አስደናቂ ያደርገዋል።

ሁለቱ ከተሞች በጂኦግራፊያዊና በታሪካዊ መልኩ ፈጽሞ የተለያዩ ናቸው—አንዲቱ በደቡብ-ምዕራብ የምትገኝ የሮማ የተንቀሳቃሽ የባሕር ወደብ ናት፤ ሌላይቱ ደግሞ በዮርዳኖስ ወንዝ ምንጮች አቅራቢያ የምትገኝ ሰሜናዊ ሄላናዊ/አረማዊ ስፍራ ናት። የባሕሩ ቂርያ በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ተቆጣጣሪ

ስፍራ ሲሆን፣ ሰሜናዊቱ ደግሞ በወንጌላት ውስጥ ለአንድ ወሳኝ ወቅት ማዕከላዊ ናት። የባሕሩ ቂሳርያ የሮማ—የአውሬው—ምልክት ናት፤ የምድሩ ቂሳርያም የዘንዶው ምልክት ናት። እህት ዋይት ከመስቀሉ እስከ ጴጥሎስ ድረስ ያለውን ዘመን፣ በመስቀሉ የተጀመረና በጴጥሎስ ያበቃውን “የጴጥሎስ ወቅት” ትለያለች።

“ከቅን ናፍቆት ጋር በጴጥሎስ ጠቅና የተከናወኑት ክስተቶች ከዚያ ጊዜ ይልቅ እንኳ በሚበልጥ ኃይል ዳግም የሚደገሙበትን ጊዜ እጠባብቃለሁ። ዮሐንስም፣ ‘ሌላ መልአክ ታላቅ ኃይል ይዞ ከሰማይ ሲወርድ አየሁ፤ ምድርም በክብር በራች’ ይላል። ከዚያም፣ በጴጥሎስ ዘመን እንደነበረው፣ ሰዎች እውነትን ለእያንዳንዱ ሰው በራሱ ቋንቋ ሲነገርለት ይሰማሉ።”

“እግዚአብሔርን በቅንነት ለማገልገል የሚመኝ ነፍስ ሁሉ ውስጥ አዲስ ሕይወት ሊነፍስ ይችላል፤ ከመሠዊያውም ላይ በተወሰደ የእሳት ፍም ከንፈሮችን ሊያነካ ይችላል፤ እነርሱንም በእርሱ ምስጋና አንደበተ ርቱዕ እንዲሆኑ ሊያደርግ ይችላል። የእግዚአብሔር ቃል ድንቅ እውነቶችን ለመናገር በኃይል የተሞሉ ሺህዎች ድምፆች ይነሣሉ። የሚንተባተቡ አንደበት ይፈታል፣ ፈሪዎችም ስለ እውነት በድፍረት ምስክርነት ለመስጠት ጽኑዎች ይደረጋሉ። ጌታ ሕዝቡ ነፍስ ቤተ መቅደሳቸውን ከእያንዳንዱ ርኩሳት እንዲያጸዱ፣ እርሱ እንዲፈስስ በሚያደርገው ጊዜም ከኃላፊው ዝናብ ተካፋዮች እንዲሆኑ ከእርሱ ጋር እጅግ የቀረበ ጎብከት እንዲጠብቁ ይርዳቸው።” Review and Herald, July 20, 1886.

በቴክኒክ አቀራረብ ሲታይ፣ የጴጥሎስ ወቅት ከበኩራት በዓል ጀምሮ መነሣት ይገባው ነበር፤ ይህም ከክርስቶስ ትንሣኤ ጋር የሚስማማ ነው። ነገር ግን የመስቀሉ ሞት ባይኖር፣ የተነሣው አዳኝ በተነሣ ጊዜ ከእርሱ ጋር የሚወስደው ደም ባልነበረ ነበር። እርሱ ባይሞት ኖሮ፣ እርሱ እንደ የሕይወት እንጀራ በቂጣ የሌለበት በዓል ቀን ባላረፈ ነበር፤ እናም የሕይወት እንጀራ በበኩራት በዓል ላይ ከመነሣቱ በፊት ማረፍ ያስፈልገው ነበር፤ እንዲሁም ወደ ጴጥሎስ ወቅት የሚያደርሰውን የሃምሳ ቀናት ዘመን ይጀምር ነበር።

ክርስቶስ ቃል ኪዳኑን ለአንድ ሳምንት ሊያጸና በመጣ ጊዜ፣ ያ ሳምንት በጥምቀቱ ጀመረ፤ ከዚያም “በሳምንቱ መካከል” ማለትም ከሦስት ዓመት ተኩል በኋላ፣ ተሰቀለ፤ በቂጣ ያልበካበት በዓል ቀን በመቃብር ዐረፈ፤ እሁድ በገብስ መከር በኩራት ፍሬ በዓል ሆኖ ተነሣ፤ እንዲሁም እስከ ስንዴ በኩራት ፍሬ በዓል የሚደርሰውን የአምሳ ቀን የጴጥሎስ ወቅት ጀመረ። ከመስቀሉ ጀምሮ እስከ ሳምንቱ መጨረሻ ድረስ፣ ከሦስት ዓመት ተኩል በኋላ፣ ይህ የሰባት ዓመት ዘመን በ34 ዓ.ም. በሳምንቱ መጨረሻ ለክርስቲያን ቤተ ክርስቲያን የተለወጠ ከአሕዛብ መካከል ፈጽሞ የመጀመሪያው ሰው የሆነው፣ የቂሳርያ መሪቲማው ቆርኔሌዎስ ጋር ፍጻሜውን አገኘ።

ማስተካከያውን ለማጽናት ክርስቶስ የመጣበት ሳምንት በትንቢታዊ ሂሳብ 2,520 ቀናት ነው፤ መስቀሉም “በሳምንቱ መካከል” ስለሆነ፣ ከጥምቀቱ በኋላ 1,260 ቀናት ነበር፣ ኮርኔሌዎስም ከተለወጠ በፊት 1,260 ቀናት ነበር። በመስቀሉ ላይ ክርስቶስ በሦስተኛው ሰዓት ተሰቀለ፣ በዘጠነኛውም ሰዓት ሞተ። ይህ የጴጥሎስ ወቅት መጀመሪያ ነበር፤ በመጨረሻውም (ምክንያቱም ኢየሱስ ሁልጊዜ መጨረሻውን በመጀመሪያው ያብራራል) በጴጥሎስ ወቅት ጴጥሎስ በትንሣኤው ቀን ክርስቶስ ከደቀ መዛሙርቱ የተገናኘበት በላይኛው ክፍል ውስጥ፣ በሦስተኛው ሰዓት፣ ከኢየሱስ መጽሐፍ የመጀመሪያውን ስብከቱን ሰጠ። ከዚያም ጴጥሎስ ሁለተኛውን ስብከቱን ከኢየሱስ በቤተ መቅደስ በዘጠነኛው ሰዓት ሰጠ። ግልጽ ነው፤ ሦስተኛውና ዘጠነኛው ሰዓት የጴጥሎስ ወቅት መጀመሪያና መጨረሻን የሚወክሉ የአልፋና የአሜጋ ምልክቶች ናቸው።

መስመር በመስመር፣ የእነዚህን ሁለት ክስተቶች ሦስተኛውንና ዘጠነኛውን ሰዓት ስናስተካክል፣ እነዚያን ስድስት ሰዓታት ሁለቱም የመከፈል ምስክርነት የሚሰጡ እንደ ትንቢታዊ ዘመን እናገኛለን። ክርስቶስ

ከሕይወት ወደ ሞት ከዚያም ወደ ሕይወት ይሄዳል። ከምድር ወደ ሰማይ ይሄዳል፤ እንደገናም ወደ ምድር ይመለሳል። ጴጥሮስ ከመቅደሱ ውጭ ነው፤ ከዚያም በውስጡ ይገባል። እርግጥ ሦስተኛውን ከዘጠነኛው ሰዓት ጋር የሚያመሳስሉ ሌሎች ተመሳሳይ ማስተካከያዎች አሉ፤ ነገር ግን መጀመሪያ ጴጥሮስን፣ ቆርኔሌዎስን እና በባሕር ዳር ያለችውን ቂሃርያን ልንመለከት ያስፈልገናል።

ልክ በስድስቱ ሰዓታት የተወከሉት ትንቢታዊ ክፍሎች እንደሆኑ ሁሉ፣ መልአኩ ወደ ቆርኔሌዎስ ተልኮ ጴጥሮስን እንዲያስጠራ ለማዘዝ በመጣ ጊዜ ዘጠነኛው ሰዓት ነበር።

በቂሃርያ ቆርኔሌዎስ የሚባል አንድ ሰው ነበረ፤ እርሱም ጣሊያን ክፍል ተብሎ የሚጠራው ጭፍራ የመቶ አለቃ ነበረ፤ ከቤቱ ሁሉ ጋር እግዚአብሔርን የሚፈራ ፈሪሃ እግዚአብሔር ሰው ነበረ፤ ለሕዝቡም ብዙ ምጽዋት ይሰጥ ነበር፤ ሁልጊዜም ወደ እግዚአብሔር ይጸልይ ነበር። በቀኑም በዘጠነኛው ሰዓት ገደማ በራእይ በግልጽ የእግዚአብሔርን መልአክ ወደ እርሱ ሲገባ፣ “ቆርኔሌዎስ” ሲለው አዩ። እርሱም ትኩር ብሎ ሲመለከተው ፈራና፣ “ኔታ ሆይ፣ ምንድር ነው?” አለ። እርሱም እንዲህ አለው፤ “ጸሎቶችህና ምጽዋቶችህ በእግዚአብሔር ፊት ለመታሰቢያ ወጥተዋል። አሁንም ወደ ዮጴ ሰዎችን ላክ፤ ጴጥሮስ የተባለ ስምዎንም አስጠራ።” ሥራ 10፡1-5።

የመልአክ መምጣት የመልእክትና የመንገድ ምልክት ምሳሌ ነው፤ መልአኩም፣ “ጸሎትህና ምጽዋትህ በእግዚአብሔር ፊት መታሰቢያ ሆነው ወጥተዋል” ሲል፣ ይህ የመንገድ ምልክት መሆኑን ያረጋግጣል። የሰዎችን መደምደሚያ የመንገድ ምልክት ቆርኔሌዎስ ከአራት ቀን ጾም በኋላ በዘጠነኛው ሰዓት ጴጥሮስን ለማስጠራት መላኩ ነው፤ ይህም “መታሰቢያ” ተብሎ ይጠራል፤ እርሱም የመንገድ ምልክት ነው። ቆርኔሌዎስ “የመቶ አለቃ” እንደነበረ፣ በአንድ መቶ ሰዎች ላይ አለቃ ነበር።

ጴጥሮስ በማቴዎስ አሥራ ስድስት ውስጥ በቂሃርያ ፊልጶስ በሚገኝበት ጊዜ ስለ ማንኛውም ሰዓት የተጠቀሰ ነገር የለም። ቂሃርያ ፊልጶስ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ወደዚያ በወሰደበት ጊዜ የከተማዬቱ ስም ነው። በዳንኤል አሥራ አንድ ታሪክ ውስጥ፣ በቁጥር አሥራ ሦስት እስከ አሥራ አምስት ድረስ፣ በፓኒየም ጦርነት የተፈጸሙት እና በአሜሪካ ውስጥ ወደ እሑድ ሕግ የሚያመራውን ጦርነት የሚወክሉት እነዚያ ቁጥሮች፣ ቂሃርያ ፊልጶስ ፓኒየም ትባል ነበር። ጴጥሮስ በቂሃርያ ፊልጶስ፣ ማለትም በፓኒየም፣ በሚገኝበት ጊዜ በቁጥር አሥራ ሦስት እስከ አሥራ አምስት ድረስ ውስጥ ነው።

የፓኒየም ጦርነት የዳንኤል አሥራ አንድ ቁጥር አሥራ ሦስት እስከ አሥራ አምስት ፍጻሜ መሆኑን፣ እንዲሁም እነዚያ ቁጥሮችና የፓኒየም ጦርነት ታሪክ በዩናይትድ ስቴትስ ወደ እሁድ ሕግ የሚመራ ጦርነትን እንደሚያመለክቱ መለየት፣ “መስመር በላይ መስመር” የተባለው ዘዴ እንዲሠራ በትክክል የተዘጋጀበት መንገድ በትክክል ይህ ነው። ያንን ዘዴ መተግበር ቂሃርያ ፊልጶስንና ፓኒየምን እንዲጠጣሙ ያስገድዳል፤ ምክንያቱም ይህን እውነት የሚመለከተው የትንቢት ዋና መርህ፣ “ከጥንት ነቢያት እያንዳንዱ ከኖሩበት ዘመን ይልቅ ስለ ዘመናችን አብልጦ ተናግሯል” የሚል ስለሆነ ነው። ጳውሎስም የነቢያት መናፍስት ለነቢያት እንደሚገዙ ይጨምራል፤ ስለዚህ ሁሉም የኋለኛውን ዘመን ከመለየታቸው በተጨማሪ ሁሉም በአንድ ሐሳብ ይስማማሉ።

ስለዚህ ፓንዩም በእግዚአብሔር ትንቢታዊ ቃል ውስጥ እንደ ፓንዩም እና ከዚያ በኋላ እንደ ቄሳርያ ፊልጶስ ሲገለጥ ወይም በሚገለጥበት ጊዜ፣ በዘመኑ ፍጻሜ ሁለቱም ተፈጻሚ ሊሆኑ ይገባል፤ እርስ በርሳቸውም ሊስማሙ ይገባል፤ ምክንያቱም አንዲትና ያችው ከተማ ናቸውና።

ከዚህ አመክንዮ ጋር በተያያዘ፣ ምንም እንኳን በትንሹ የሚለይ ቢሆንም፣ ቄሳርያ ፊልጶስደስና ቄሳርያ ማሪቲማ አሉ። ጴጥሮስ ከክርስቶስ ጋር ወደ ቄሳርያ ፊልጶስደስ ሄደ፣ ነገር ግን በመንፈስ ቅዱስ ወደ ቄሳርያ ማሪቲማ ተልኮ ሄደ። ነገር ግን በሁለቱም ቄሳርያዎች ውስጥ ዋናው የቃል ኪዳን ባህርይ ጴጥሮስ ነው። ስለዚህ

መስመር የሚያስደንቀው ነገር በዘጠነኛው ሰዓት ቆርኔሌዎስ በመልአኩ ተጎብኝቶ ዴቲሮን እንዲያስጠራ መመሪያ መቀበሉ ነው። ዴቲሮን በቁሳርያ ያለው ትንቢታዊ ምልክት ነው፤ ነገር ግን ሁለቱ ቁሳርያዎች በግልጽ ሁኔታ የተለያዩ ናቸው። አንዱ በባሕር አጠገብ ያለች ቁሳርያ ናት፤ ሌላይቱም በምድር ላይ ያለች ቁሳርያ ናት። በባሕር አጠገብ ያለችው ቁሳርያ ከአሕዛብ ጋር ተያይዘላች፤ እና ቆርኔሌዎስ በ34 ዓ.ም. በትክክል በቃል ኪዳኑ ሳምንት መጨረሻ የመጀመሪያው ከአሕዛብ የተለወጠ ሰው ነበር። በባሕር አጠገብ ያለችው ቁሳርያ ዘጠነኛው ሰዓት ናት፤ እናም ይህ በዴቲሮን በቤተ መቅደስ በዴንጌቆስጤ ጊዜ ከነበረው እንዲሁም በክርስቶስ በዘጠነኛው ሰዓት ከሞቱ ጋር ይጣጣማል።

በምድር ያለችው ቁሳርያ፣ ማለትም ቁሳርያ ፊልጶስጥ፣ ሦስተኛው ሰዓት ናት። የሚመረጥ ሌላ አማራጭ የለም። ቁሳርያ ፊልጶስጥ በመጀመሪያ ላይ፣ ሦስተኛው ሰዓት ናት፤ ቁሳርያ ማሪቲማ ደግሞ በመጨረሻ ላይ፣ ዘጠነኛው ሰዓት ናት። ፊልጶስጥ የስድስት ሰዓታት ዘመን አልፋ ናት፣ ማሪቲማም አሜጋ ናት። በዘጠነኛው ሰዓት ያለው አሜጋ በቃል ኪዳኑ ሳምንት መካከል የክርስቶስ ሞት ነበር፤ ዴቲሮንም በቤተ መቅደሱ በዴንጌቆስጤ ጊዜ ደግሞ ዘጠነኛው ሰዓት ነበር። ቆርኔሌዎስ ዴቲሮን ሲጠራ ከክርስቶስ ሞት ጋር ይጣጣማል፤ ይህም የእሁድ ሕግን ይመስላል፤ እንዲሁም ዴቲሮን በቤተ መቅደሱ በዴንጌቆስጤ ጊዜ ያለው ነገር ደግሞ እንደገና የእሁድ ሕግን ይመስላል። ቆርኔሌዎስ፣ እንደ መጀመሪያው የአሕዛብ ወደ እምነት የተለወጠ ሰው፣ በእሁድ ሕግ ጊዜ ያለውን የአሥራ አንደኛው ሰዓት የመጀመሪያ ሠራተኛ ይወክላል።

ክርስቶስ የተሰቀለበት ሦስተኛው ሰዓት፣ ዴቲሮንም በላይኛው ክፍል የነበረበት ሦስተኛው ሰዓት የቁሳርያ ፊልጶስን ሊወክል ይገባል፤ እንዲሁም የሚወክለው ይህንኑ ብቻ ነው። ዴቲሮን በዴንጌቆስጤ ቀን የነበረበት ላይኛው ክፍል፣ ክርስቶስ ከትንሣኤው፣ ከዕርገቱ እና ከመውረዱ በኋላ የተገለጠበት ያው ላይኛው ክፍል ነበር። ክርስቶስ ወደ ላይኛው ክፍል መጣ፤ ከዚያም ከአምሳ ቀናት በኋላ፣ በዴንጌቆስጤ ቀን፣ ዴቲሮን በዚያው ላይኛው ክፍል የኢዮኤልን መጽሐፍ መልእክት አቀረበ።

ቁሳርያ ፊልጶስ ከመስቀል ስቅለትና በዴንጌቆስጤ ከላይኛው ክፍል ጋር የሚስማማ ሦስተኛው ሰዓት ነው። መስቀል ስቅለት የመበተን ምልክት ሲሆን ከላይኛው ክፍል ደግሞ የአንድነት ምልክት ነው። ይህም ቁሳርያ ፊልጶስን፣ አንዱ ወገን የሚበተንበትና ሌላው የሚሰበሰብበት የእሁድ ሕግ ከመድረሱ በፊት ያለው ነጥብ መሆኑን ያሳያል። የጳንዩም ጦርነት ታሪክ እንደገና መደገም ሲጀምር፣ ሞቾቹና ጥበበኞቹ ድንግልናዎች ለዘላለም ይለያያሉ፤ እነርሱም የእሁድ ሕግ መቃረብን በሚወክለው መስቀል ላይ ይለያያሉ። በቁሳርያ ፊልጶስ ክርስቶስ ስለሚቀርበው የእሁድ ሕግ ማስተማር ጀመረ። ይህን ባደረገ ጊዜ ዴቲሮን መልእክቱን ተቃወመ፤ ስለዚህ በዘጠኝ ቁጥሮች ውስጥ ዴቲሮን፣ በመስቀል መልእክት፣ ማለትም በእሁድ ሕግ፣ የሚታተሙትንና የሚበተኑትን ይወክላል።

እርሱም እነርሱን። እናንተ ግን እኔ ማን እንደ ሆንሁ ትላላችሁ?

ስምዖን ዴቲሮንም መልሶ እንዲህ አለ፤ አንተ ክርስቶስ፣ የሕይወት እግዚአብሔር ልጅ ነህ።

ኢየሱስም መልሶ እንዲህ አለው፤ ስምዖን ባርዮና ሆይ፣ ብጹዕ ነህ፤ ይህን የገለጠልህ በሰማያት ያለው አባቴ እንጂ ሥጋና ደም አይደለምና። እኔም ደግሞ እልሃለሁ፤ አንተ ዴቲሮን ነህ፤ በዚህችም ዓለት ላይ ቤተ ክርስቲያንን እንገባለሁ፤ የሲኦልም ደጆች አያሸንፏትም። የሰማያትንም መንግሥት ቁልፎች እሰጥሃለሁ፤ በምድር ላይ የምታስረው ሁሉ በሰማይ የታሰረ ይሆናል፤ በምድርም ላይ የምትፈታው ሁሉ በሰማይ የተፈታ ይሆናል።

ከዚያም እርሱ ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ለማንም እንዳይናገሩ ደቀ መዛሙርቱን አጥብቆ አዘዘቸው። ከዚያ ጊዜ ጀምሮም ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም መሄድ እንደሚገባው፣ ከሸማግሌዎችና ከካህናት አለቆች እንዲሁም ከጻፎች ብዙ መከራ መቀበል እንዳለበት፣ መገደልም እንዳለበት፣ በሦስተኛውም ቀን እንደሚነሣ ለደቀ መዛሙርቱ ማሳየት ጀመረ።

ከዚያም ጴጥሮስ ወደ ጎን ወሰደውና እንዲህ ብሎ መገሰጸ ጀመረው፤ “ኔታ ሆይ፣ ይህ ከአንተ ይራቅ፤ ይህ በአንተ ላይ ከቶ አይደርስም።”

እርሱ ግን ዘወር ብሎ ጴጥሮስን፣ “ወደ ኋላዬ ሂድ፣ ሰይጣን፤ አንተ ለእኔ መሰናክል ነህና፤ የምታስብው የሰውን እንጂ የእግዚአብሔርን አይደለምና” አለው። ማቴዎስ 16:15-23።

የሦስተኛው ሰዓት ስቅለትና የጴጥሮስ የላይኛው ክፍል መልእክት፣ እህልና እንክርዳድ ሁለቱንም በውስጡ የያዘችው ቤተ ክርስቲያን ተዋጊት ተብላ የምትገለጽ ቤተ ክርስቲያን፣ ወደ ድል አድራጊቱ ቤተ ክርስቲያን የምትሸጋገርበትን ትንቢታዊ ሽግግር ያስተካክላሉ። ድል አድራጊቱ ቤተ ክርስቲያን የጴንጤቆስጤ በኩራት የስንዴ ቊርባን ናት፣ ይህም የእሱ ደብዳቤ ነው። እንክርዳዱ ስንዴው ወደ ሙሉ ብስለት ሲደርሱ፣ መላእክት እነዚህን ሁለት ወገኖች ይለያያሉ። በ9/11 ላይ መርጨት የጀመረው ዝናብ ስንዴውንና እንክርዳዱን ወደ ፍሬ እንዲደርሱ የሚያደርገው እርሱ ነው።

የስድስት ሰዓት ዘመን የኤክሴተር የሰፈር ስብሰባ ታሪክን እስከ ጥቅምት 22፣ 1844 ድረስ፣ የክርስቶስ ድል አድራጊ መግቢያ ወደ ኢየሩሳሌምና የንጉሥ ዳዊት ከታቦቱ ጋር ወደ ኢየሩሳሌም መግባትን ይወክላል። ዘጠነኛው ሰዓት ደግሞ የማታ መሥዋዕት ጊዜ ነው፣ ከቀኑ 3 ሰዓት አካባቢ።

አሁንም በመሠዊያው ላይ የምታቀርበው ይህ ነው፤ የአንድ ዓመት ጠቦቶች ሁለት፣ ዘወትር በየቀኑ። አንዱን ጠቦት በጥዋት ታቀርበዋለህ፤ ሌላውንም ጠቦት በማታ ታቀርበዋለህ። ዘፀአት 29፣38፣ 39።

“እንኳ” ተብሎ የተተረጎመው ቃል አንዳንድ ጊዜ “በሁለቱ ምሽቶች መካከል” ተብሎ ይወክላል። “በሁለቱ ምሽቶች መካከል” የሚለው ከሦስተኛው ሰዓት እስከ ዘጠነኛው ሰዓት ድረስ ያለውን የስድስት ሰዓት ጊዜ ይናገራል። የክርስቶስ የቃል ኪዳኑ ሳምንት በመስቀል ላይ ያለውን የስድስት ሰዓት ጊዜ ይወክላል፤ እርሱም በጴንጤቆስጤ ያለው የስድስት ሰዓት ጊዜ አልፋ ይሆናል። በቃል ኪዳኑ ሳምንት ውስጥ ሁለት ምስክሮች አሉ፤ እነርሱም የስድስት ሰዓት ጊዜን የሚለዩ ሲሆን ይህ ጊዜ ከቅዱሱ ሳምንት ትንቢት ጋር ብቻ ሳይሆን ከጴንጤቆስጤው ወቅት ምልክቶች ጋርም በቀጥታ የተገናኘ ነው። ከዚያም በዚያው እጅግ ተመሳሳይ ትንቢታዊ ሳምንት መደምደሚያ ላይ ጴጥሮስ በዘጠነኛው ሰዓት ወደ ቂሳርያ ይጠራል። በቅዱሱ ሳምንት በዚያው ትንቢታዊ መዋቅር ውስጥ ሦስት ዘጠነኛ ሰዓቶች መኖራቸው፤ ከእነዚህም ሁለቱ ደግሞ የስድስት ሰዓት ጊዜ አሜጋ ፍጻሜዎች መሆናቸው፣ ይህም ጊዜ ደግሞ በጠዋት መሥዋዕትና በማታ መሥዋዕት መካከል ያለው ጊዜ እንደነበረ፣ በትንቢታዊ አስፈላጊነት ኮርኔሌዎስ በዘጠነኛው ሰዓት የተጠናቀቀው ጊዜ አልፋ የሆነ ሦስተኛ ሰዓት መኖሩን ይጠይቃሉ።

ሁለት ቄሳርያዎች፣ ሁለቱም ጴጥሮስን እንደ ማዕከላዊ ሰው ያቆሙ፣ ቄሳርያ ፊልጶስጥስን ሦስተኛው ሰዓት መሆኗን ይለዩታል። ያ የስድስት ሰዓት ጊዜ በቄሳርያ ይጀምራል እና በቄሳርያ ያበቃል፣ ምክንያቱም መጨረሻው በመጀመሪያው ይገለጻል።

የፋሲካው በግ በማታ መታረድ ነበረበት፤ ይህም ክርስቶስ የሞተበት ዘጠነኛው ሰዓት ነው።

እስከ ዚያው ወር አሥራ አራተኛው ቀን ድረስ ትጠብቁት፤ የእስራኤልም ማጎበረ ሰብ ሁሉ በምሽት ይረዱት። ዘፀአት 12፣6።

የጸሎት ሰዓት ደግሞ ዘጠነኛው ሰዓት ነው፤ ምክንያቱም በማታ መሥዋዕት ጊዜ ነበርና።

ጸሎቱ እንደ ዕጣን በፊትህ ይቅረብ፤ እጆቼንም ማንሣቴ እንደ ማታ መሥዋዕት ይሁን። መዝሙር 141፣2።

ከማታው መሥዋዕት የጸሎት ሰዓት መሆኑ ጋር በሚስማማ ሁኔታ፣ ዕዝራ በማታው መሥዋዕት ጊዜ እየጸለየ ነው፤ ስለዚህም ጴጥሮስ በመቅደስ ሳለ፣ ክርስቶስ በሞተበት፣ እና ቆርኔሌዎስ ወደ ጴጥሮስ እንዲልክ በተነገረው ጊዜ የነበረው በዘጠነኛው ሰዓት እየጸለየ ነው።

በማታውም መሥዋዕት ጊዜ ከሐዘኔ ተነሣሁ፤ ልብሴንና መደረቢያዬንም ቀድሜ በጉልበቴ ላይ ተንበረከክሁ፣ እጆቼንም ወደ እግዚአብሔር አምላኬ ዘረጋሁ። ዕዝራ 9፡5።

በጸሎቱ ውስጥ፣ ዕዝራ ከባቢሎን ወጥተው ቤተ መቅደሱንና ኢየሩሳሌምን እንደገና ለመሥራት የመጡት ከአሕዛብ ሚስቶች ጋር እንደተባበሩ ካስተዋለ በኋላ ንስሐ እየገባ ነው።

እዝራም ጸልዮ ሳለ፣ ተናዝዘና እያለቀሰ በእግዚአብሔር ቤት ፊት ተደፍቶ ሳለ፣ ከእስራኤል ወንዶችና ሴቶች ሕፃናትም የሆኑ እጅግ ብዙ ማኅበር ወደ እርሱ ተሰበሰበ፤ ሕዝቡም እጅግ አልቅሰው ነበርና። ከኤላም ልጆች አንዱ የነበረውም የይሁዲል ልጅ ሸካንያ መልሶ ለእዝራ እንዲህ አለው፤ በምድረቴ ሕዝብ መካከል ካሉ እንግዳ ሴቶች በማግባታችን በአምላካችን ላይ በድለናል፤ ነገር ግን አሁንም በዚህ ነገር ስለ እስራኤል ተስፋ አለ። አሁንም እንግዲህ እንደ ጌታዬ ምክርና በአምላካችን ትእዛዝ የሚንቀጠቀጡ ሰዎች ምክር ሁሉንም ሚስቶችና ከእነርሱ የተወለዱትን ልጆች እንድናስወግድ ከአምላካችን ጋር ቃል ኪዳን እንግባ፤ እንደ ሕጉም ይደረግ። ተነሣ፤ ይህ ነገር የአንተ ነውና፤ እኛም ከአንተ ጋር ነን፤ በርታ፣ አድርገውም።

እስራም ተነሥቶ ዋና ካህናቱን፣ ሌዋውያንን፣ እስራኤልንም ሁሉ እንደዚህ ቃል ያደርጉ ዘንድ አማላታቸው፤ እነርሱም ማሉ። ከዚያም እስራ ከእግዚአብሔር ቤት ፊት ተነሥቶ ወደ የኤልያሴብ ልጅ ወደ ዮሐናን ክፍል ገባ፤ ወደዚያም በገባ ጊዜ በምርኮ የተመለሱትን በመተላለፋቸው ስለ ተከዘ፣ እንጀራ አልበላም ውኃም አልጠጣም። በይሁዳና በኢየሩሳሌምም ሁሉ ለምርኮ ልጆች ሁሉ ወደ ኢየሩሳሌም እንዲሰበሰቡ አዋጅ አስነገሩ፤ በአለቆችና በሽማግሌዎችም ምክር መሠረት በሦስት ቀን ውስጥ የማይመጣ ሁሉ፣ ንብረቱ ሁሉ እንዲወረስበት፣ እርሱም ራሱ ከምርኮ የተመለሱት ጉባኤ እንዲለይ ተወሰነ። ከዚያም የይሁዳና የብንያም ወንዶች ሁሉ በሦስት ቀን ውስጥ ወደ ኢየሩሳሌም ተሰበሰቡ። የዘጠነኛውም ወር ነበር፣ በወሩም ሃያኛው ቀን፤ ሕዝቡም ሁሉ ስለዚህ ነገርና ስለ ታላቁ ዝናብ ተንቀጥቅጠው በእግዚአብሔር ቤት አደባባይ ተቀመጡ። ዕዝራ 10፡1-9።

የአንድ መቶ አርባ አራት ሺህ ቃል ኪዳን እንደ እንግዳ ሚስቶችን ከወሰዱት መለዩት ተወክሎ ተገልጿል። ይህ የጥበበኞችና የሞሞች ድንግል ሴቶች መለዩት ነው፣ እናም በዘጠነኛው ሰዓት ይከናወናል፤ ይህም የክርስቶስ ሞት፣ በጴንጤቆስጤ ጴጥሮስ በቤተ መቅደስ መገኘት፣ እና ጴጥሮስ በባሕር ዳር ወደ ቂሳርያ መጠራቱ ነው። የዕዝራ መለዩት ደግሞ በሚልክያስ ምዕራፍ ሦስት በቃል ኪዳኑ መልእክተኛ የሌዋውያን ማንጻት ነው። በሚልክያስ ያለው ማንጻት የክርስቶስን ሁለቱን የቤተ መቅደስ ማንጻቶች ያመለክታል።

“ኢየሱስ ቤተ መቅደሱን ከዓለም ገዢዎችና ሻጮች ሲያነጻ፣ ልብን ከኃጢአት ርኩሳት ለማንጻት ያለውን ተልእኮውን አስታወቀ፤ ነፍስን የሚያበላሹትን ምድራዊ ምሞቶች፣ ራስ ወዳድ ምሞቶችና ክፉ ልማዶች ከልብ ለማስወገድ። ሚልክያስ 3፡1-3 ተጠቅሷል።” The Desire of Ages, 161.

ዕዝራና ወደ ቃል ኪዳኑ የሚገቡት “ተነሡ” ተብለው ተነገራቸው፤ እንዲሁም ኢየሱስ በሠላሳ ስምንት ዓመታት ጊዜ ውስጥ ዓመፀኞቹ ሁሉ ከሞቱ በኋላ እንዲነሡ ተነገረው። ቀደም ያለችው እስራኤል በአሥር እጥፍ የፈተና ሂደት ውስጥ ለመውደቅ ሁለት ዓመት ወሰደባት፤ ከዚያም ከሠላሳ ስምንት ዓመታት በኋላ ዓመፀኞቹ ሁሉ ሞተው ነበር፣ እግዚአብሔርም እንዲነሡ ይነግራቸዋል።

«እንግዲህ ተነሡ፣ የዘሬድንም ወንዝ ተሻገሩ» አልሁ፤ እኛም የዘሬድን ወንዝ ተሻገርን። ከቃዴስበርኔ ተነሥተን የዘሬድን ወንዝ እስክንሻገር ድረስ የነበረው ዘመን ሠላሳ ስምንት ዓመት ነበረ፤ ይህም እግዚአብሔር እንደ ማለላቸው፣ የጦር ሰዎች ትውልድ ሁሉ ከሰፈሩ መካከል እስኪጠፋ ድረስ ነበረ።

ዘዳግም 2፡13፣ 14።

በዮሐንስ አምስት፣ ኢየሱስ ለሠላሳ ስምንት ዓመታት ያን ሁኔታ ያለበትን ድውይ ሰው ፈወሰው፤ እርሱንም በፈወሰው ጊዜ፣ ለዚያ ሰው “ተነሣ” አለው።

መልአክ በተወሰነ ወቅት ወደ መጠመቂያው ይወርድ ነበር፤ ውኃውንም ያናውጥ ነበር፤ ከዚያም ውኃው ከተናወጠ በኋላ አስቀድሞ የሚገባ ማንም ከያዘው ደዌ ሁሉ ይፈወስ ነበር። በዚያም ሠላሳ ስምንት ዓመት ደዌ ያዘው አንድ ሰው ነበረ። ኢየሱስም ተኝቶ አይቶት፣ በዚያ ሁኔታ ረጅም ጊዜ እንደ ቆየ አውቆ፣ “ልትፈወስ ትወዳለህን?” አለው።

ያልቻለው ሰውም እንዲህ ሲል መለሰለት፤ ጌታዬ ሆይ፣ ውኃው በሚናወጥበት ጊዜ ወደ መጠመቂያው የሚያወርደኝ ሰው የለኝም፤ እኔም ስመጣ ሌላ ሰው ከእኔ በፊት ይወርዳል።

ኢየሱስም፡- ተነሣ፣ አልጋህን ተሸክመህ ተመላለስ አለው። ወዲያውኑም ሰውየው ተፈወሰ፣ አልጋውንም ተሸክሞ ተመላለሰ፤ ያም ቀን ሰንበት ነበረ። ዮሐንስ 5፡4-9።

በዕዝራ የአንድ መቶ አርባ አራቱ ሺህ ቃል ኪዳን ምሳሌ ውስጥ፣ ሕዝቡ “ይነሡ” ነበር። በ1838 ዓ.ም. ታዋቂው የሚሊራውያን ሰባኪ ዮስታስ ሊች የአቶማን ልዕልና መጨረሻ በ1840 አካባቢ እንደሚመጣ ተንብዮ ነበር፤ የሚሊራውያንም መልእክት ተነሣ፣ በነሐሴ 11፣ 1840 በትክክለኛው ፍጻሜ ኃይል እስኪቀበል ድረስ። የአሸናፊቱ ቤተ ክርስቲያን ከፍ መደረግ ቃል ኪዳን ሲቋቋም የእግዚአብሔር ሕዝብ እንዲነሣ የሚያደርግ ትንቢትን ያካትታል። በዕዝራ ከእንግዳ ሚስቶች መለየት ውስጥ የሚልክያስን የሌዋውያን ማጥራት እናገኛለን፤ እንዲሁም የክርስቶስን ሁለቱን የቤተ መቅደስ ማንጻቶች እናገኛለን፤ መስመር እያንዳንዱም ስንዴና እንክርዳድ መለየትን ይገልጻል፤ ይህም ክርስቶስ ኃጢአትን ከአንድ መቶ አርባ አራቱ ሺህ ልብ ለዘላለም ሲያስወግድ የሚፈጸም ነው። የክርስቶስ ዘጠነኛ ሰዓት፣ የዲጥሮስም ሁለቱ ዘጠነኛ ሰዓቶች ከዕዝራ የመንጻት ጸሎት ጋር ተስማምተው የኋለኛው ዝናብ ያለ መጠን የሚፈስስበትን የእሁድ ሕግ ያመለክታሉ። በዳንኤል ምዕራፍ ዘጠኝ፣ ዳንኤል ለልመናዎቹ መልስን በማታው መሥዋዕት ጊዜ፣ ማለትም በዘጠነኛው ሰዓት፣ ይቀበላል።

እኔም በጸሎት እየተናገርሁ ሳለሁ፣ በመጀመሪያው ራእይ ያየሁት ሰው ገብርኤል፣ ፈጥኖ እየበረረ መጥቶ፣ በማታው መሥዋዕት ጊዜ ነካኝ። ዳንኤል 9፡21።

በሺናር ታላላቅ ወንዞች አጠገብ ለዳንኤል የተሰጡት ራእዮች አሁን በመፈጸም ሂደት ላይ እንዳሉ፣ እንዲሁም ትንቢቶቹ በተሰጡበት ጊዜ የነበሩትን ሁኔታዎች እንድናስብ እንደሚገባን ተነግሮናል።

በተለይም ዳንኤል ከእግዚአብሔር የተቀበለው ብርሃን ለእነዚህ የመጨረሻ ዘመናት ተሰጥቶ ነበር። በኡላይና በሂዴቅል፣ በሺናር ታላላቅ ወንዞች ዳርቻ ያየው ራእይ አሁን በመፈጸም ሂደት ላይ ነው፤ የተነገሩትም ክስተቶች ሁሉ በቅርቡ ይፈጸማሉ።

«የዳንኤል ትንቢቶች በተሰጡበት ጊዜ የአይሁድ ሕዝብ ሁኔታን አስቡ።» Testimonies to Ministers, 113.

ከሂዴቅልና ከኡላይ ወንዞች ጋር የተያያዙት ራእዮች ብርሃን የዳንኤል መጽሐፍ ምዕራፍ አሥራ አንድ የመጨረሻዎቹን ስድስት ምዕራፎች ይወክላል። በዘጠነኛው ምዕራፍ፣ በኡላይ ወንዝ የተመሰለው ውስጥ፣ ዳንኤል ስለ ምዕራፎች ሰባት፣ ስምንት እና ዘጠኝ ብርሃን ተሰጠው። በአሥረኛው ምዕራፍ፣ በሂዴቅል ወንዝ የተመሰለው ውስጥ፣ ዳንኤል የምዕራፎች አሥር፣ አሥራ አንድ እና አሥራ ሁለት ብርሃን ተሰጠው። ትንቢታዊው መረጃ በእነዚያ ምዕራፎች ውስጥ በተወከሉት ትንቢታዊ ክስተቶች ብቻ ሳይሆን በዳንኤልም ይወከላል፤ ምክንያቱም ትንቢቶቹ በተሰጡበት ጊዜ ያለውን የአይሁድ ሕዝብ ሁኔታ ልንመለከት ይገባናል።

እነዚያን ግምቶች ወደ መጨረሻዎቹ ዘመናት ማምጣትና ከሌላው ነቢይ ምስክርነቶች ጋር ማስማማት ይገባል። ይህም ማለት፣ ጴጥሮስ እንደ ቂሳርያ ፊልጶስጥስ እንዲሁም ቂሳርያ ማሪቲማ ላይ እንዳለ፣ ዳንኤልም በዘጠነኛው ሰዓት በዘጠነኛው ምዕራፍ በገብርኤል ተጎብኝቶአል፣ እንዲሁም በአሥረኛው ምዕራፍ በሃያ ሁለተኛው ቀን ተጎብኝቶአል። የኡላይና የሂዴቅል ብርሃን ለመጨረሻዎቹ ዘመናት ለዳንኤል በሃያ ሁለተኛው ቀን በዘጠነኛው ሰዓት የታተመው ይፈታል። ያ ብርሃን በእሑድ ሕግ ጊዜ ያለ መጠን የሚፈሰሰውን የኋለኛው ዝናብ መፍሰስ ይወክላል።

የዳንኤል ምስክርነት በዘጠነኛው ሰዓት ፈጽሞ ይገለጣል፤ ምክንያቱም በኋለኛው ዘመን በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ የሚደርሰውን “የሚመጣበትን” ነገር ውጫዊውንም ውስጣዊውንም ታሪክ ይለያል። ያ ብርሃን ለአሕዛብ በሚታወቅበት ጊዜ፣ በቆርኔሌዎስ የተመሰሉት አሕዛብ አንድ መቶ አርባ አራት ሺህን ያስጠራሉ፤ የእግዚአብሔር ሕግ በእሁድ አስገዳጅነት ይገደላል፤ እናም ጴጥሮስ ክርስቶስ ትቶት እንደ አይሁድ ባዶ ቤት ለየው ለመቅደሱ መልእክት ያቀርባል። ጴጥሮስ ለአሕዛብ ደግሞ ለሸንጎውም ይናገራል፤ በዚያም ጊዜ ዕዝራ ስለ መለየት ይማልዳል ዳንኤልም ስለ ብርሃን ይጸማል ይጸልያልም። በዴንጤቆስጤ ያለው ዘጠነኛው ሰዓት፣ በክርስቶስ ሞት፣ በቆርኔሌዎስ ጴጥሮስን በጠራበት ጊዜ፣ የማታው መሥዋዕት ሁሉ በቀርሜሎስ ተራራ ላይ ካለው ከኤልያስ ጋር ይጣጣማሉ።

ስድስት ሰዓት ያለው ዘመን በእሑድ ሕግ ላይ የሚያበቃ ዘመን መሆኑ ግልጽ ነው፤ ነገር ግን እርሱ መጨረሻውን በቀጥታ ከሚያገናኝ ክስተት ጋር እንደሚጀምር ደግሞ ግልጽ ነው፤ እንደ ጠቀትና ማታ መሥዋዕቶች እንዲሁ ነበር። በጴጥሮስ አቀራረብ፣ ስድስት ሰዓት ያለው ዘመን ከቂሳርያ ፊልጶስ እስከ ባሕር ዳር ቂሳርያ ድረስ ነው። በዴንጤቆስጤም ከላይኛው ክፍል እስከ ቤተ መቅደስ ድረስ ነበር። በመንገዱ መጀመሪያ ላይ የሚቆመው ብሩህ ብርሃን የሆነው ዘመን የእኩለ ሌሊት ጩኸት ነው፤ ያም ዘመን እስከ እሑድ ሕግ ድረስ ይደርሳል። በሁለቱ ማታዎች መካከል ያሉት ስድስት ሰዓቶች ክርስቶስ ወደ ኢየሩሳሌም ያደረገውን ድል ነሣ መግቢያ ይወክላሉ፤ ይህም በተራው ከነሐሴ 12 እስከ 17, 1844 ድረስ የነበረውን የExeter camp meeting ዘመን ይወክላል፤ ይህም በጥቅምት 22, 1844 ላይ ወደ መደምደሚያው የደረሰውን የመልእክቱን አዋጅ ጀምሮ ነበር። Exeter ቂሳርያ ፊልጶስ ነው፣ በባሕር ዳር ያለችው ቂሳርያም ጥቅምት 22, 1844 ናት። መጀመሪያውም እንደ መጨረሻው በቂሳርያ ምልክት ተደርጎበታል።

የድል መግቢያው በመጀመሪያው ክርክር እና በመጨረሻው ክርክር የተለየ ነው። በኤክሴተር ያለው ክርክር በዋተርታውን ድንኳን መስክ ላይ የሚፈጸም የሐሰት አምልኮ እንደ ምልክት ተወክሎ ነበር። እነዚያ ሁለት ድንኳኖች ሁለት መልእክቶችን ይወክሉ ነበር፤ ክርስቶስም ወደ ኢየሩሳሌም በገባ ጊዜ፣ ከደብረ ዘይት እየወረደ፣ አሁን የተፈታችውን አህያ ተቀምጦ ወደ ኢየሩሳሌም ሲገባ፣ ነቀፋ የሚያደርጉ አይሁድ በሚታወቁት መልእክት ላይ ተገረመረሙ። የመጀመሪያውና የመጨረሻው ክርክር ለዚያ ዘመን አልፋና አሜጋን ያመለክታሉ። በኤክሴተር የዋተርታውን ቡድን ዘይት የሌላቸውን የድንግል ክፍል ይወክላሉ፣ ለእነርሱም የመዳን ደጅ ተዘግቶ ነበር። በዚያ ዘመን መጨረሻ ወደ ቅዱስ ስፍራው የሚገባው ደጅ ተዘጋ፤ እንዲሁም ለዚያ ዘመን አልፋና አሜጋ አቀረበ። ያ አልፋና አሜጋ ከድል መግቢያው ሁለቱ ክርክሮች ጋር ይጣጣማል፣ እንዲሁም ቂሳርያ እስከ ቂሳርያ ከጴጥሮስ ጋር።

በቂሳርያ ፊልጶስጥስ፣ ስምዖን ባርዮና ስሙ ወደ ጴጥሮስ ይለወጣል፤ በዚያ ክፍል እርሱ የመነሣሣት አፍ እንደሆነ ተመስግኖ ከዚያም የመስቀሉን መልእክት ስለተቃወመ ሰይጣን ተብሎ ይኮነናል። ጴጥሮስ በጥምቀትና በመስቀል መልእክት—ይህም የ9/11 እና የእሑድ ሕግ መልእክት ነው—የሚለዩትን ሁለቱን ወገኖች የሚወክል ምልክት ነው።

“በፈረሳዊውና በቀራጭ የተወከሉት ክፍሎች እያንዳንዳቸው ለሐዋርያው ጴጥሮስ ታሪክ ውስጥ የሚገኝ ትምህርት አላቸው። ጴጥሮስ በቀደመው የደቀ መዝሙርነቱ ዘመን ራሱን ጠንካራ እንደሆነ ያስብ ነበር።

እንደ ፈረሳዊውም በራሱ ግምት 'እንደ ሌሎች ሰዎች አልነበረም።' ክርስቶስ ከመሰጠቱ በፊት ባለው ሌሊት ደቀ መዛሙርቱን፣ 'በዚህች ሌሊት ሁላችሁ በእኔ ምክንያት ትሰናከላላችሁ' ብሎ በቅድሚያ በማስጠንቀቅ ጊዜ፣ ጴጥሮስ በመተማመን፣ 'ሁሉ ቢሰናከሉ እኔ ግን አልሰናከልም' ብሎ ተናገረ። ማርቆስ 14:27, 29። ጴጥሮስ የራሱን አደጋ አላወቀም። በራስ መተማመን አሳሳተው። ፈተናን ሊቋቋም እንደሚችል አሰበ፤ ነገር ግን በጥቂት ሰዓታት ውስጥ ፈተናው መጣ። እርሱም እየረገመና እየማለ ጌታውን ካደ።" የክርስቶስ የተማሪነት ትምህርቶች፣ 152።

በዘጠነኛው ሰዓት፣ ይህም ለኤልያስ ጸሎት መልስ ሆኖ የማታ መባ የሚቀርብበት ጊዜ ሲሆን፣ እሳት ከላይ ወርዶ መባውን በላ፤ ይህም የእግዚአብሔር ሕዝብ ጌታ እግዚአብሔር እንደ ሆነ እንዲያውቁ ለማድረግ ነበር። በቀርማሎስ ተራራ ላይ ሁለት ወገኖች በምሳሌ ተመልክተዋል፤ አንዱ ወገን በዚያን ጊዜ ጌታ እርሱ እግዚአብሔር መሆኑን የሚያውቅ ሲሆን፣ ሌላው ደግሞ ከዚያ በኋላ የሚገደሉትን የበኣል ነቢያት የሚወክል ነው።

በማታው መሥዋዕት በሚቀርብበትም ጊዜ ኤልያስ ነቢዩ ቀርቦ እንዲህ አለ፤ የአብርሃም፣ የይስሐቅ፣ የእስራኤልም አምላክ እግዚአብሔር ሆይ፣ አንተ በእስራኤል አምላክ እንደ ሆንህ፣ እኔም ባረያህ እንደ ሆንሁ፣ ይህንም ሁሉ በቃልህ እንዳደረግሁ ዛሬ ይታወቅ። እግዚአብሔር ሆይ፣ ስማኝ፤ ስማኝ፤ ይህ ሕዝብ አንተ እግዚአብሔር አምላክ እንደ ሆንህ፣ ልባቸውንም ወደ ኋላ እንደ መለስህ ያውቅ ዘንድ።

የእግዚአብሔርም እሳት ወረደ፣ የሚቃጠለውንም መሥዋዕት፣ እንጨቱንም፣ ድንጋዮቹንም፣ አፈሩንም በላ፤ በጉድጓዱም ውስጥ ያለውን ውኃ ላሰ። ሕዝቡም ሁሉ ባዩ ጊዜ በግንባራቸው ተደፉ፤ እንዲህም አሉ፡- እግዚአብሔር እርሱ አምላክ ነው፤ እግዚአብሔር እርሱ አምላክ ነው።

ኤልያስም ለእነርሱ፡- የበኣልን ነቢያት ያዙአቸው፤ ከእነርሱም አንድ እንኳ አያምልጥ አለ። እነርሱም ያዙአቸው፤ ኤልያስም ወደ ቂሶን ወንዝ አወረዳቸው። በዚያም ገደላቸው። 1 ነገሥት 18፣36-40።

የማታ መሥዋዕት፣ የክርስቶስ ሞት፣ ጴጥሮስ ሽባውን ሰው ሲፈውስ፣ ጴጥሮስ መልእክቱን ወደ አሕዛብ ሲወስድ፣ ዳንኤል ትንቢታዊ ብርሃንን ሲቀበል፣ የኤልያስ ጸሎት በእሳት ሲመለስ፣ እንዲሁም ዕዝራ በማቅና በአመድ ሆኖ ለሎዶቅያ ወደ ፊላደልፊያ ሽግግር፣ ለተዋጊቱ ቤተ ክርስቲያን ወደ ድል አድራጊቱ ቤተ ክርስቲያን ሽግግር ሲጸልይ። ዘጠነኛው ሰዓት የመሥዋዕት ሰዓት ነው፤ የተመለሰ ጸሎት ሰዓት ነው፤ ሰማይ ምድርን የሚነካበት ሰዓት ነው፤ በፍርድና በምሕረት መካከል ያለው ድልድይ ነው፤ ስለዚህም ክርስቶስ በዘጠነኛው ሰዓት ይሞታል፣ ምክንያቱም የመሥዋዕቱ ዘጠነኛ ሰዓት ወንጌልን ለአሕዛብ ከፈተ፤ እነርሱም በጨለማ የተቀመጡ ነበሩ፣ ነገር ግን በእሁድ ሕግ ጊዜ የዳንኤል መጽሐፍ ሙሉ በሙሉ በሚከፈትበት ጊዜ ታላቅ ብርሃንን ያያሉ።

በመሳፍንት 6፣21 ውስጥ በጌዴዎን መባ ጊዜ፣ የእግዚአብሔር መልአክ በበትሩ የጌዴዎንን የሥጋና የቂጣ ያልበካ መባ ነካ፤ ከዓለቱም እሳት ወጥቶ ፈጽሞ በላው። ይህ እሳት እግዚአብሔር ጌዴዎንን መጥራቱንና ምልክቱንም እንደ ተቀበለ አረጋገጠ።

እርሱም እንዲህ አለው፤ አሁንስ በዓይንህ ፊት ሞገስ ካገኘሁ፣ ከእኔ ጋር እንደምትናገር ምልክት አሳዩኝ። እባክህ፣ ወደ አንተ እስክመጣ ድረስ፣ መባዬንም እስክመጣ በፊትህም እስክቀርብ ድረስ፣ ከዚህ አትሂድ። እርሱም፤ አንተ እስክትመለስ ድረስ እቆያለሁ አለ። ጌዴዎንም ገብቶ አንዲት የፍየል ጠበት አዘጋጀ፣ ከአንድ ኤፋ ዱቄትም የቂጣ እንጀራ ሠራ፤ ሥጋውን በቅርጫት ውስጥ አኖረ፣ መረቁንም በምንቸት ውስጥ አኖረ፣ ከዛፉም በታች ወደ እርሱ አውጥቶ አቀረበ። የእግዚአብሔርም መልአክ እንዲህ አለው፤ ሥጋውንና የቂጣ እንጀራውን ውሰድ፣ በዚህም ዓለት ላይ አኑራቸው፣ መረቁንም አፍስስ። እርሱም እንዲሁ አደረገ። ከዚያም የእግዚአብሔር መልአክ በእጁ የነበረውን የበትሩን ጫፍ ዘረጋ፣ ሥጋውንና የቂጣ እንጀራውን ነካ፤ ከዓለቱም እሳት ወጣ፣ ሥጋውንና የቂጣ እንጀራውንም በላ። ከዚያም

የእግዚአብሔር መልአክ ከዓይኑ ተሰወረ። ጌዴዎንም የእግዚአብሔር መልአክ እንደ ነበረ ባወቀ ጊዜ፤ ጌዴዎን እንዲህ አለ፤ ወዮልኝ፤ ጌታ እግዚአብሔር ሆይ! ምክንያቱም የእግዚአብሔርን መልአክ ፊት ለፊት አይቻለሁና። መሳፍንት 6፡17-22።

መልአኩ በምዕራፉ የመጀመሪያ ቁጥር ለጌዴዎን ተገለጠለት፤ ጌዴዎንንም “ኃያል የጦር ሰው” ብሎ ጠራው፤ ጌዴዎንም ያ እውነት መሆኑን የሚያረጋግጥ ምልክት ጠየቀ። ከዚያም ጌዴዎን መልአኩን እንዲቁይ ለመነው፤ በትንቢትም የሚቆይ መልአክ ሁለተኛው መልአክ ነው። የመቆየቱም ጊዜ ከተፈጸመ በኋላ ጌዴዎን መሥዋዕት አቀረበ፤ እሳትም መሥዋዕቱን በላው። ጌዴዎን በዘጠነኛው ሰዓት ላይ ነው፤ ለኤልያስ የሆነው የማታ መሥዋዕት ነበርና፤ ዘጠነኛውም ሰዓት የእሱድ ሕግ ነው። በዚያም የዴንጤቆስጤ የእሳት ልሳናት ይጣጣማሉ። ጌዴዎን ጌታን ፊት ለፊት የሚያይ ክፍልን ይወክላል፤ ይህም በዳንኤል ምዕራፍ አሥር የሆነው ነገር ነው። ጌዴዎንም እሳቱ መሥዋዕቱን ሲበላ ባየ ጊዜ፤ ያኔ ፊት ለፊት አይቶት ከነበረው ጌታ ጋር ሲገናኝ እንደነበረ ተገነዘበ።

ጌዴዎን የዚህን እውነታ ይገነዘባል፤ የእሳቱ ተአምር ምልክቱን ሲያረጋግጥ፤ እና ምልክቱ ጌዴዎን ራሱ፤ የእግዚአብሔር ኃያል ሰው፤ እንዲሁም ሁሉም በእጃቸው የዕንባቆምን 300 ሰንጠረዦች የያዙት የ300 ካህናት ሠራዊት ነበሩ። ምልክቱ፤ ወይም ዓላማ ምልክት፤ ጌዴዎን ራሱ ነው፤ እንዲሁም የሦስት መቶው ሠራዊት፤ ይህም ደግሞ በሰላሳ ሰባተኛው ምዕራፍ የሚነሳው የሕዝቅኤል ኃያል ሠራዊት ነው።

ድንኳኑ በዘሌዋውያን 9፡23-24 ሲቀደስ፤ አሮንም እንደ ሊቀ ካህን የመጀመሪያውን መሥዋዕት ካቀረበ በኋላ፤ እሳት ከእግዚአብሔር ፊት ወጥቶ በመሠዊያው ላይ ያለውን የሚቃጠል መሥዋዕትና ስብን በላ። ሕዝቡም በፍርሃት ታላቅ ድምፅ አሰሙ እና በግንባራቸው ተደፏ። ይህም በመስመር ላይ መስመር ከኤልያስ እሳት ጋር ሊስማማ ይገባል።

በእሱድ ሕግ ጊዜ የሚፈጸመው የዕዝራ በዘጠነኛው ሰዓት ያቀረበው ጸሎት፤ ስንዴን ከእንክርዳድ ለመለየት የሚሆነው፤ በዚያን ጊዜ ተዋጊቱ ቤተ ክርስቲያን ድል አድራጊቱ ቤተ ክርስቲያን ሲለወጥ ፍጻሜውን ያገኛል። ደግሞም ከጌዴዎን እሳት ጋር መስማማት አለበት። ከሰባት ቀናት መቀደስ በኋላ በስምንተኛው ቀን በቀረበው የአሮን የመጀመሪያ መሥዋዕት ላይ የወረደው የሚበላ እሳት በዚያው ቀን እንደገና ተመልሶ መጥቶ የአሮንን ሁለት ክፉ ልጆች አጠፋ። በዘጠነኛው ሰዓት፤ በእሱድ ሕግ ጊዜ፤ መንፈስ ቅዱስ ያለ መጠን በሚፈስስበት ጊዜ፤ ሁለት የካህናት ክፍሎች መለዩት ይሆናል፤ ድል አድራጊቱም ቤተ ክርስቲያን ድል እየነሣች እና ለመድል እየወጣች በሚታየው የኤፌሶን ነጭ ፈረስ የተመሰለውን ሥራ መጀመር ትጀምራለች። የድል አድራጊቱ ቤተ ክርስቲያን ቅብዓት በሰሎሞን ቤተ መቅደስ ውስጥ ሁለተኛ ምስክር ያገኛል።

በ2 ዜና መዋዕል 7፡1-3 ላይ የተመዘገበው የሰሎሞን ቤተ መቅደስ መቀደስ ጊዜ፤ ሰሎሞን ከጸለየ በኋላ እሳት ከሰማይ ወረደ እና የሚቃጠሉ መሥዋዕቶችንና ሌሎች መሥዋዕቶችን በላ። የእግዚአብሔርም ክብር ቤተ መቅደሱን ሞላ፤ ይህም ሕዝቡን እግዚአብሔርን እንዲሰግዱና መልካምነቱን እና ለዘላለም የሚኖረውን ምሕረቱን እንዲናገሩ አደረጋቸው። በእሱድ ሕግ ጊዜ፤ በዘካርያስና በኢሳይያስ መሠረት፤ ድል ያደረገችው ቤተ ክርስቲያን እንደ አክሊልና እንደ ዓርማ ከተራሮች ሁሉ በላይ ትነሣለች። እሳቱ በሰሎሞን ቤተ መቅደሱ መቀደስ ጊዜ በወረደ ጊዜ፤ ቤተ መቅደሱ በእግዚአብሔር ክብር ተሞላ፤ ይህም የሰባተኛው መለኮት ድምፅ በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ሥራውን እንደ ፈጸመ እና ያንኑ ሥራ በአሥራ አንደኛው ሰዓት ሠራተኞች ላይ ሊፈጽም እንደ ቀረበ ያመለክታል። ሰባተኛው መለኮት የማስተሰረደን፤ ይኸውም ኢየሱስ የክብሩን መንግሥት ሲያነሣ የሚፈጠረውን የመለኮትና የሰብአዊነት አንድነት ይወክላል። በሙሴ ማደሪያ ድንኳንና በሰሎሞን ቤተ መቅደስ ላይ ከሰማይ የወረደው ያ እሳት፤ ለአሮን ልጅ እንደ ነበረው ሁሉ፤ ለዳዊትም የፍርድ እሳት ነበር።

ከዳዊት የሕዝብ ቆጠራ የተነሣ በመጣው መቅሠፍት ወቅት፣ በ1 ዜና መዋዕል 21:26 ላይ በአራውና/አርናን አውድማ ላይ ያቀረበው የዳዊት መሥዋዕት ከሰማይ በመጣ እሳት በመሠዊያው ላይ ተመለሰለት፤ ይህም ተቀባይነትን እያመለከተ መቅሠፍቱን አቆመ። የላኦቶም መቅሠፍት የሚያበቃው፣ በሰው ኃይልና ጥበብ ላይ ያለውን መደገፍ ለማስቆም በቀረበው የዳዊት መሥዋዕት ላይ እሳቱ ሲወርድ ነው። ከሰው ወደ መለኮታዊ ሰብአዊነት የሚደረገው ሽግግር፣ ማስተስረይ በተፈጸመ ጊዜ እና ቤተ ክርስቲያን እንደ ሰንደቅ ከፍ በተደረገች ጊዜ ይለያል። በዚያን ጊዜም፣ ከሰሎሞን ቤተ መቅደስ ጋር በመስማማት፣ መለኮት ከሰብአዊነት ጋር ሲጣመር የጌታ ክብር ቤተ መቅደሱን ሞላ።

በሚቀጥለው ጽሑፍ፣ በሦስተኛውና በዘጠነኛው ሰዓት የተመሰለውን የእኩለ ሌሊት ጩኸት ዘመን ማሰብን እንቀጥላለን።

ከስድስት ቀንም በኋላ ኢየሱስ ጴጥሮስን፣ ያዕቆብንና ወንድሙን ዮሐንስን ወስዶ ብቻቸውን ወደ ከፍ ያለ ተራራ አወጣቸው፤ በፊታቸውም ተለወጡ፤ ፊቱም እንደ ፀሐይ አበራ፣ ልብሱም እንደ ብርሃን ነጭ ሆነ። እነሆም፣ ሙሴና ኤልያስ ከእርሱ ጋር ሲነጋገሩ ታዩላቸው።

ጴጥሮስም ለኢየሱስ መልሶ እንዲህ አለው፤ ጌታ ሆይ፣ እኛ በዚህ መሆናችን መልካም ነው፤ ብትወድስ በዚህ ሦስት ድንኳኖች እንሥራ፤ አንዱን ለአንተ፣ አንዱንም ለሙሴ፣ አንዱንም ለኤልያስ። እርሱ ገና ሲናገር፣ እነሆ፣ ብሩህ ደመና ጋረዳቸው፤ እነሆም፣ ከደመናው ድምፅ መጣ እንዲህም አለ፤ ይህ የምወደው ልጄ ነው፣ በእርሱም ደስ ብሎኛል፤ እርሱን ስሙት።

ደቀ መዛሙርቱም ይህን በሰሙ ጊዜ በፊታቸው ተደፍተው እጅግ ፈሩ። ኢየሱስም ቀርቦ ዳሰሳቸውና፣ ተነሡ አትፍሩም አላቸው።

ዓይኖቻቸውንም ባነሡ ጊዜ፣ ከኢየሱስ ብቻ በቀር ማንንም አላዩም። ከተራራውም ሲወርዱ፣ ኢየሱስ፡- “የሰው ልጅ ከሙታን እስኪነሣ ድረስ ይህን ራእይ ለማንም አትንገሩ” ብሎ አዘዛቸው። ማቴዎስ 17:1-9።